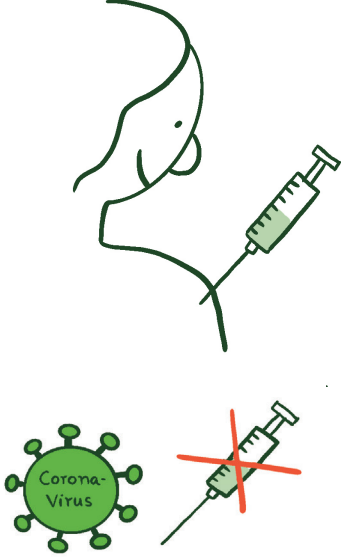

Terimler sözlüğü

Koronavirüs için kullanılan kelimelerin anlamları:

Aşı

Aşı bizi hastalıklardan korur. Mesela kızamık aşısı olan kişi bir daha kızamık hastalığı geçirmez. Böylelikle kişi bu hastalıktan korunur. Maalesef koronavirüse karşı henüz bir aşı yok.

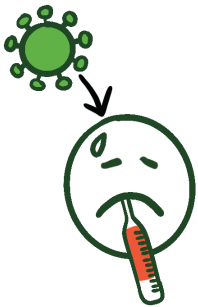
Bağışıklık kazanmak

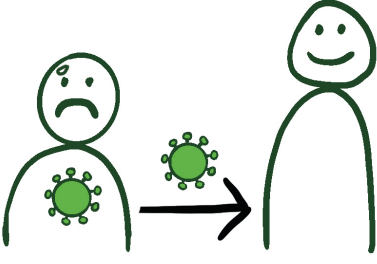
Örneğin bir insan virüse karşı bağışıklık kazandı diyelim. Mesela Grip virüsüne karşı. Bu demektir ki bu kişi bir daha gribe yakalanmaz. Vücudu grip virüsüne karşı kendini iyi savunur.

COVID-19

Covid-19 bir hastalıktır. Bu hastalığın nedeni koronavirüstür. Yani; Koronavirüs, Covid 19 hastalığına sebep olur.

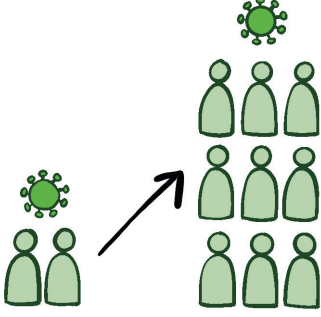

Enfeksiyon / Bulaşma

Enfeksiyon bir virüs veya hastalığın bulaşmasına denir.

Bu yüzden kişi hastalanır.

Epidemi / Salgın

Hastalığın hızla yayılmasına salgın ya da epidemi denir.

Kısa sürede çok kişi bu hastalığa yakalanır.

Ama hastalık sadece bir bölgede, bir ülkede veya bir kıtada yayılırsa salgındır. Tüm dünyada değil.

Koronavirüs

Bu yeni bir virüs türüdür.

Ocak 2020'de ortaya çıktı.

O kadar küçük ki,

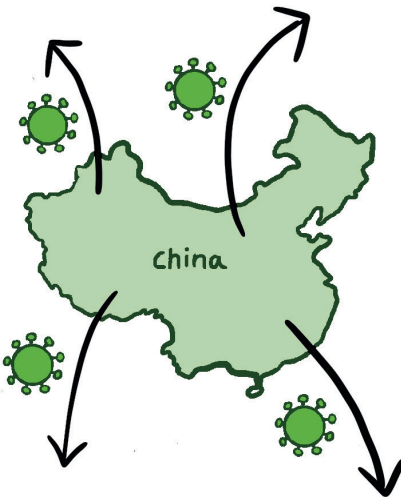
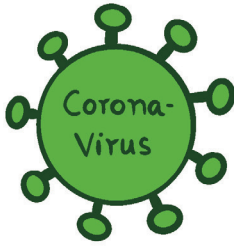
sadece mikroskop altında görülebilir.

Coronanın kelime anlamı taç veya çelenk,

çünkü mikroskop altında

taç ya da çelenge benziyor.

Bu virüs bütün insanlara bulaşabilir.

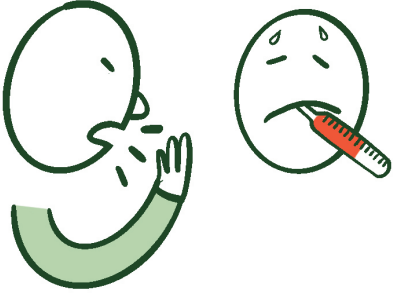

Bu virüs ilk defa Çin'in Wuhan şehrinde

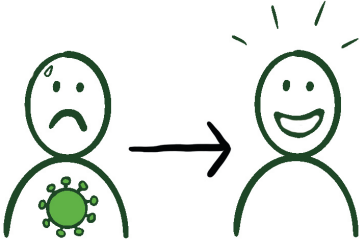
bir hayvan pazarında ortaya çıktı.

İlk olarak Çinde yayılmaya başladı

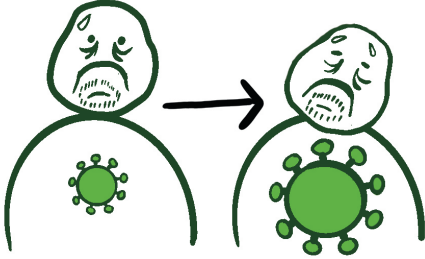
ve sonra diğer ülkelere yayıldı.

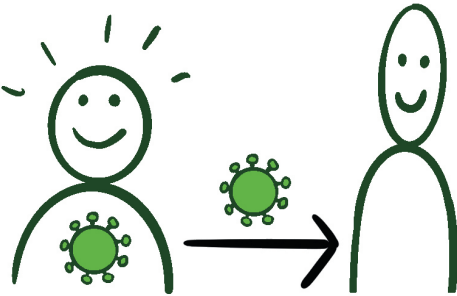
Şu an tüm dünyada bu hastalığa yakalanmış insanlar var. Çok çabuk yayılan bu virüs Almanya'da da var. Bu virüse yakalananlar soğuk algınlığı geçirir gibi hissediyor. Çoğu kişide öksürük ve yüksek ateş oluyor.

Çoğu insanda koronavirüs tehlikeli değil. Ama bazı insanlar için öldürücü olabilir. Mesela yaşlı insanlar için ya da bağışıklık sistemi güçsüz olan insanlar için.

Tıp dilinde bu virüsün adı Sars-Cov 2.

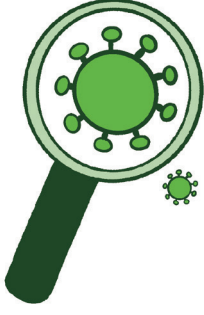
Kuluçka Süresi

Bulaşma süresinin eş anlamlısı. Bir insan Covid-19 hastalığına yakalanırsa ilk günler hiçbir şey fark edilmiyor. Yani hapşırma veya öksürme gibi şikayetleri olmuyor. Ama virüs vücutta olduğu için yine de başkalarına bulaştırabiliyor.

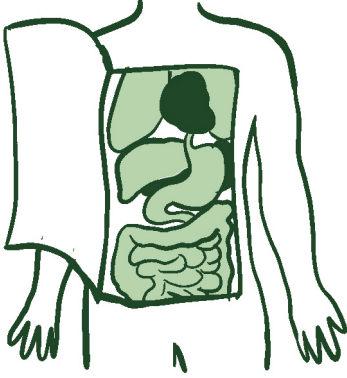

Mikroskop

Gözle göremediğimiz küçüklükteki her şeyi mikroskop altında büyütüp görebiliriz.

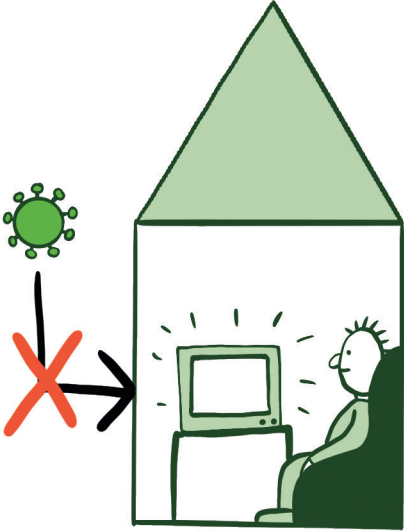

Mesela alyuvarlar ya da virüsler.
Mikroskop altında hepsini görebiliriz.
Koronavirüs mikroskop altında
tıpkı bir taç veya çelenk gibi görünür.

Organ

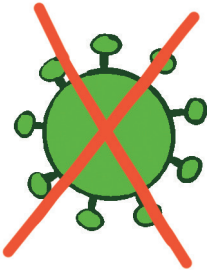
Organ vücudun bir parçasıdır
ve organlar birbirine bağlıdır.
Mesela akciğer,
bağırsak veya kalp.

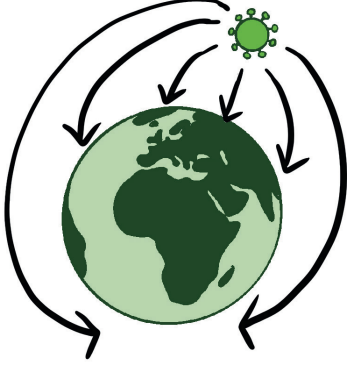

Önleme

Önlemenin anlamı
bu virüsün hızlı yayılmasını engellemektir.
Hastalık çoğalmasın diye
kişilerin evde kalması gerekiyor.

Bu virüs yayılmasın diye okullar kapatıldı
ve birçok insan artık işe gitmiyor.
Böylece virüs daha az insana bulaşacak
ve hızlı yayılması önlenecek.

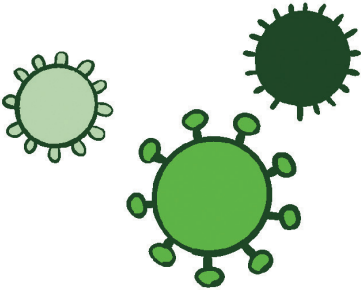
Pandemi / Geniş Salgın

Bir hastalığın hızla sadece bir bölgede değil bütün dünyada yayılmasıdır.

Pangolin

Memeli bir hayvandır.

Nesli tükenmekte olan bu hayvan böcek yiyerek beslenir ve korunma altındadır. Buna rağmen bazı ülkelerde bu hayvan insanlar tarafından yenir, mesela Çin'de.

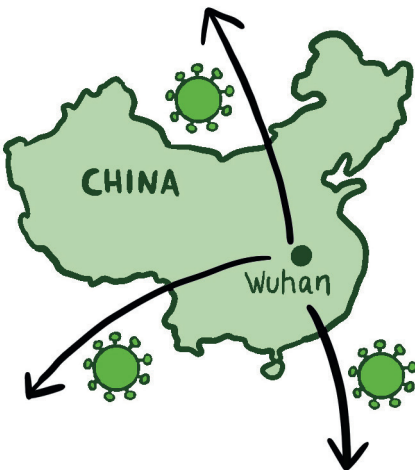
Patojen

Patojenler hastalıklara sebep olur.

Çeşitli patojen türleri vardır.

Virüs de patojen türlerinden biridir.

Koronavirüs Covid-19 hastalığına sebep olan bir patojendir.

Salgın Merkezi

Salgın Merkezi bir hastalığın ilk çıktığı yerdir.

Covid-19 hastalığının salgın merkezi

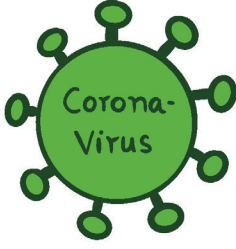
Wuhan şehridir.

Hastalık ilk orada başladı

ve oradan tüm dünyaya dağıldı.

Yani pandeminin salgın merkezi

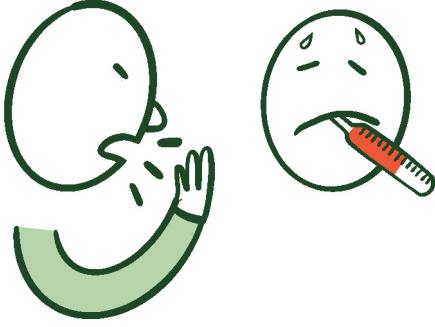
Wuhan şehridir.

Sars-CoV-2

Koronavirüsün tıp dilindeki adı Sars-Cov-2'dir.

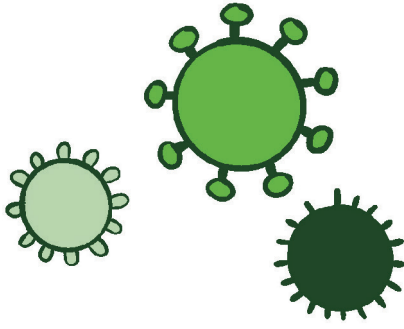
Semptom / Belirti

Semptom bir hastalığın belirtisidir.

Örneğin öksürük ve yüksek ateş koronavirüsün belirtileri olabilir.

Virüs

Herkes hayatında en az bir kez hastalanmıştır.

Buna çoğunlukla bir virüs neden olmuştur.

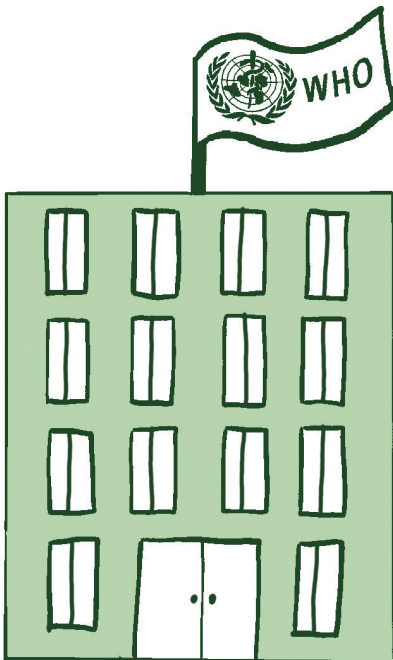
Nezle ya da Covid-19 gibi birçok hastalık virüsten dolayı olur.

Virüsler çok küçüktür

ve sadece mikroskopla görülebilirler.

Virüs Latince bir kelimedir.

Balgam veya zehir anlamına gelir.

WHO (Dünya Sağlık Örgütü)

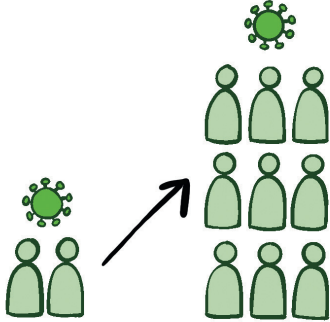
Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)

bir kurumdur.

Bu kurum sadece bir ülkenin değil,

başka bir çok ülkenin sağlık sisteminden

sorumludur.

DSÖ toplam 194 ülkenin sorumluluğunu taşır. Bu kurumun görevi dünyadaki tüm insanların sağlıklı kalmasına yardımcı olmak ve hastalıkların yayılmasını önlemektir.

Wuhan

Çin, in kuzeydoğusunda Hubei bölgesindeki 8 milyonluk bir şehirdir. Nehirler Şehri olarak da bilinir.

Yayılma

Bu virüsü kapan insan sayısı sürekli artar. Kişiler birbirlerine bulaştırırlar ve virüs devamlı artarak farklı bölgelere ulaşır.

Kaynak: www.spektrum.de/news/wie-schuetzt-man-sich-vor-corona-wichtige-fragen-und-antworten/1713558

Fikir: Laura Schwengber | www.lauramschwengber.de

Yazı işleri: Anne Leichtfuß | www.leichte-sprache-simultan.de

Kontrol: Natalie Dedreux, Paul Spitzack

Çeviri: Nihal Kapısız-Kreuer, Zeynep Kapısız, Kumru Akgöz, Fatoş Köksal

Çizim: Simone Fass | www.simonefass.de

Düzenleme ve dizgi: Diana Schackow | www.dianaschackow.de

Terimler sözlüğü için Spektrum der Wissenschaft dergisine teşekkür ederiz.